

KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENTET
Postboks 8013 DEP
0030 OSLO

Dato: ~~1605~~.12.2024
Vår ref: 2024/2101- 2

Deres ref.:
Sider: 2

Høring - forslag om endring av klimaloven: Regjeringens forslag til Norges nye klimamål for 2035

Jernbanedirektoratet viser til brev fra Klima- og miljødepartementet datert den 01.10.24 vedrørende høring av forslag om endring av klimaloven: Regjeringens forslag til Norges nye klimamål for 2035.

Regjeringen ønsker å lovfeste Norges nye klimamål under Parisavtalen, og foreslår følgende i høringsnotatet: «[...] at det fastsettes et klimamål for 2035 med et ambisjonsnivå innenfor spennet 55 prosent – 80 prosent reduksjon i utslipp sammenlignet med utslippsnivået i 1990. Målet skal være økonomidekkende og regjeringen foreslår at målet kan gjennomføres ved utslippsreduksjoner nasjonalt, deltakelse i EUs kvotesystem og kjøp av utslippsreduksjoner under Parisavtalens artikkel 6. Det foreslås at addisjonelle opptak og utslipp i skog- og arealbrukssektoren regnes inn mot måloppnåelsen.»

Jernbanedirektoratet viser til Miljødirektoratets rapport «Et 2035-bidrag som sikrer omstilling nasjonalt» ([2024](#)). Rapporten er ett av flere kunnskapsgrunnlag regjeringen legger til grunn i arbeidet med å fastsette Norges neste klimamål. Videre har Miljødirektoratet i rapporten «Klimatiltak i Norge: Kunnskapsgrunnlag 2024» har gjort en bottom-up-analyse av potensialet for utslippsreduksjoner fram til 2035. Miljødirektoratet har kommet med en anbefaling om et nytt klimamål for Norge som innebærer 80% kutt i klimagassutslipp fra 1990-nivå innen 2035. Gitt at tiltakene Miljødirektoratet har utredet gjennomføres, ligger Norge relativt godt an i 2035. Utslippene vil være redusert nasjonalt med mer enn 60 prosent og Norge vil være på god vei mot et bærekraftig lavutslippssamfunn. De resterende 20% skal tas internasjonalt gjennom samarbeid med EU. Norge bør melde inn et separat mål for skog- og arealbrukssektoren som gir reduserte utslipp og økt opptak på både kort og lang sikt. Jernbanedirektoratet stiller seg bak denne anbefalingen.

Jernbanedirektoratet stiller seg positiv til forsterking av klima- og miljømålene, og dette viser Norges forpliktelse til å møte klimautfordringene og oppfylle Parisavtalen. En slik styrking er også i tråd med internasjonale satsinger. Det internasjonale energibyrået (IEA) peker på at rike land bør kutte utslippene med 80 prosent innen 2035 sammenlignet med 2022 for å begrense oppvarmingen til 1,5 grader. EUs vitenskapelige klimaråd anbefaler at EU tar ansvar for globale utslippsreduksjoner på 90–95 prosent innen 2040, sammenlignet med 1990.

De ambisiøse klimamålene kommer til å være svært krevende, og behøver en treffsikre tiltak. I det siste har klima- og miljømålene vært sentrale drivere i nasjonal politikk. Mange tiltak og virkemidler er satt i gang som vil kreve en omfattende omstilling av både økonomien og samfunnet vårt. Den største målrettede satsingen innenfor transportsektoren har vært elektrifisering av veitransporten, særlig personbiler. Satsingen har gitt positive konsekvenser - klimagassutslipp fra personbiltrafikk var 30% lavere i 1990 enn i 2023. Men klimagassutslipp fra andre veitransportformer har økt i det samme perioden, for eksempel har utslippene fra andre lette kjøretøy nesten doblet seg, og for tunge kjøretøy har de økt med 85%. Som et resultat har utslippene fra transportsektoren økt med 23% siden 1990. Det skyldes først og fremst en økning i transportomfanget. Det nyeste tallgrunnlaget fra SSB viser at det i 2023 var en total reduksjon i klimagassutslipp på om lag 9,1% nasjonalt, mot målet av 55% reduksjon fra 1990-nivå.

En forsterking av klima- og miljømålene vil behøve storstilt omstilling for å snu utviklingen i tråd med det Parisavtalen innebærer. Omstilling i transportsektoren vil være avgjørende for oppnåelse av mer ambisiøse klimamål fordi transportsektoren bidrar med en tredjedel av totalutslippene i Norge. Det kommer til å være behov for å ta i bruk virkemidler som kan bidra til ytterligere og raskere utslippskutt.

Jernbane vil ha en viktig rolle i omstillingen til et lavutslippssamfunn fordi jernbanen i dag er klima-, energi- og arealeffektiv i forhold til andre transportformer. Jernbanens største bidrag til å nå klima- og miljømål kommer fra overføring av gods- og persontrafikk til bane. Jernbanen kan særlig spille en nøkkelrolle for strekninger der det er store volumer, lange distanser, og overføringspotensial. I tiltakene utarbeidet av Miljødirektoratet for transportmiddelskifte fra bil til kollektivtransport og fra fly til jernbane, samt godsoverføring fra vei til bane, flyttes en betydelig andel av trafikk til jernbanen.

Dersom dette skal kunne skje, vil det være behov for å gjøre jernbanetransport mer attraktivt. En helhetlig og koordinert strategi vil være avgjørende for å oppnå en betydelig overføring av gods fra vei til bane. Dette innebærer samarbeid mellom myndigheter, næringsliv og transportører for å utvikle effektive og bærekraftige transportløsninger.

Utover flytting vil elektrifisering eller del-elektrifisering av dagens togstrekninger som kjøres med diesel også være relevant, for å kutte utslippene fra jernbane i drift. Særlig er dette aktuelt for Nordlandsbanen, som er knyttet til mesteparten av dagens utslipp fra jernbane.

Med vennlig hilsen